

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษา  
ขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1**  
**Factors affecting external evaluation outcome of education quality  
in small-sized basic education schools under  
The office of phetchabun educational service area 1**

กฤษณธรรม ถาพันธุ์ (Kritsanatham Thaphan)\*

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (Choochat Phuangsomjit)\*\*

รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ (Ratchaneekool Pinyopanuwat)\*\*\*

**บทคัดย่อ**

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ทั้ง 5 ด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 (4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีปัจจัยเดียวคือ ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ( $X_5$ ) โดยมีค่าอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 7.0 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ( $\hat{Y}$ ) และคะแนนมาตรฐาน ( $\hat{Z}$ ) ได้ดังนี้ (1)  $\hat{Y} = 3.161 + .142X_5$  (2)  $\hat{Z} = 3.161 + .385Z_5$

**คำสำคัญ:** ปัจจัย การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก สถานศึกษาขนาดเล็ก

**Key Word:** Factors, External evaluation of educational quality, Small-sized school

\*

\*\*

\*\*\*

### Abstract

The objective of this research was to study factors affecting external evaluation outcome of educational quality in small-sized basic education schools under the Office of Phetchabun Educational Service Area 1.

Research findings indicated that the factors affecting all of the five aspects of external evaluation outcome of educational quality in small-sized schools under the Office of Phetchabun Educational Service Area 1 were positively and significantly correlated at the .01 level; however, the five factors did not significantly correlated with external evaluation outcome of educational quality. The only factor that affected external evaluation outcome was that of having supports from outside organizations ( $X_5$ ) with predictability of 7.0 percent, and with the prediction equations in raw scores and standard scores as follows: (1)  $\hat{Y} = 3.161 + .142X_5$  for raw scores; and (2)  $\hat{Z} = 3.161 + .385Z_5$  for standard scores.

### ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรก (พ.ศ. 2544-2548) ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 30,010 แห่งโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549) พบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่ได้มาตรฐานมีร้อยละ 34.42 เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ได้มาตรฐานสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ร้อยละ 72 รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 60, 42 และ 32 ตามลำดับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 2501 คนขึ้นไป จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 1501-2500 คน จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 121 - 1500 คน จำนวน 74 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 1-120 คน จำนวน 99 โรงเรียน ทั้งนี้โรงเรียนในสังกัดที่ยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสอง จำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 1-120 คน จำนวน 5 โรงเรียน ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียน I SEE U 30 ปี มติชน จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 121 - 1500 คน จำนวน 2 โรงเรียน ส่วนโรงเรียน

ที่ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษายานอกรอบสองแล้ว จำนวน 169 โรงเรียน โรงเรียนที่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษายานอกระดับพอใช้ เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 1-120 คนจำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.18 โรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษายานอกระดับดี จำนวน 144 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.21 เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 1-120 คน จำนวน 86 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 121-1500 คน จำนวน 58 โรงเรียน โรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษายานอกระดับดีมาก จำนวน 23 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 13.61 เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 1-120 คน จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 121-1500 คน จำนวน 14 โรงเรียน โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 1501-2500 คน จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 2501 ขึ้นไป จำนวน 1 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1, 2551)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านผู้บริหาร มีปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร (อรณรงค์โรจน์วรวิช, 2546. ทศนีย์ หมุ่มคำ, 2547.) ความเป็นผู้นำ (อรณรงค์โรจน์วรวิช, 2546. ทศนีย์ หมุ่มคำ, 2547.) ความมุ่งมั่น ความตั้งใจ

(อรนงค์ ไรจน์วรัว. 2546. ทศนีย์ หมูคำ, 2547) ความรู้ความสามารถ (สมาน เพชรนาว่า, 2549. อรนงค์ ไรจน์วรัว, 2546. ทศนีย์ หมูคำ, 2547) แบบของผู้นำหรือภาวะผู้นำ (บุญลือ ฤกษ์ชัย, 2546. ธวัช กงเดิม, 2548)

2. ด้านครู มีปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ประสบการณ์ในการสอน ความเป็นครู (นภวรรณ ศรีภูธร, 2544. นิกร ศรีสุพัฒน์, 2550. อรนงค์ ไรจน์วรัว, 2546. ทศนีย์ หมูคำ, 2547) ขวัญและกำลังใจ (สมาน เพชรนาว่า, 2549. อรนงค์ ไรจน์วรัว, 2546. ทศนีย์ หมูคำ, 2547) คุณภาพการสอน (สมาน เพชรนาว่า, 2549) การพัฒนาตนเอง (นภวรรณ ศรีภูธร, 2544. อรนงค์ ไรจน์วรัว, 2546. ทศนีย์ หมูคำ, 2547) การมีส่วนร่วมในการบริหาร (นภวรรณ ศรีภูธร, 2544. สมาน เพชรนาว่า, 2549)

3. ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา มีปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษา (นภวรรณ ศรีภูธร, 2544. เรืองเดช เพ็งจันทร์, 2546. สุธรรม สุบรรณจ, 2546. ธวัช กงเดิม, 2548. สมาน เพชรนาว่า, 2549. นิกร ศรีสุพัฒน์, 2550) การบริหารจัดการสถานศึกษา (พรทิพย์ ยอดด้วง, 2549) การพัฒนางานและระบบงาน (อรนงค์ ไรจน์วรัว, 2546) การพัฒนาระบบสารสนเทศ (บุญลือ ฤกษ์ชัย, 2546. พรทิพย์ ยอดด้วง, 2549) การบริหารงานวิชาการ (ทศนีย์ หมูคำ, 2547. สุขาย จินะเสนา, 2548) การบริหารงบประมาณ (นิกร ศรีสุพัฒน์, 2550. อรนงค์ ไรจน์วรัว, 2546. พรทิพย์ ยอดด้วง, 2549) การใช้แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร (นภวรรณ ศรีภูธร, 2544. พรทิพย์ ยอดด้วง, 2549. สุขาย จินะเสนา, 2548. มานะ พจนะแก้ว, 2549)

4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ การเข้ามามีส่วนร่วม การได้รับทราบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความพึงพอใจในการมีส่วนร่วม รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วม (นภวรรณ ศรีภูธร, 2544. สมาน เพชรนาว่า, 2549. นิกร ศรีสุพัฒน์, 2550. อรนงค์ ไรจน์วรัว, 2546)

5. ด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน ชมรม สมาคม มูลนิธิ ประชาชนหรือบุคคลทั่วไป บิดา มารดา ผู้ปกครองนักเรียน (นภวรรณ ศรีภูธร, 2544. สมาน เพชรนาว่า, 2549. นิกร ศรีสุพัฒน์, 2550. มานะ พจนะแก้ว, 2549)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก แล้วนำไปใช้เป็นข้อมูลการเตรียมความพร้อมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่จะรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก และนอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกและผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

4. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของ สถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

#### กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

1. ด้านผู้บริหาร
2. ด้านครู
3. ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
5. ด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรตาม

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา  
ภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก

#### นิยามศัพท์เฉพาะ

**สถานศึกษาขนาดเล็ก** หมายถึง โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน ซึ่งจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสอง (พ.ศ.2549-2553) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระหว่างปีการศึกษา 2549-2551

**ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก** หมายถึง ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ซึ่งเป็นผลจากการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งกำหนดมาตรฐานไว้ 3 ด้านคือ ด้านผู้เรียน ด้านครู และ ด้านผู้บริหาร โดยศึกษาผลการประเมินในระดับ 4 คะแนน

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก** หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง

**ด้านผู้บริหาร** หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำ

การมีวิสัยทัศน์ การมองการณ์ไกล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ความกระตือรือร้น ความสนใจใฝ่เรียนรู้อุ การตรงต่อเวลา การใช้เวลาเพื่อส่วนรวม ความมุ่งมั่นทุ่มเทและจริงจังต่อการทำงาน ความเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเป็นประชาธิปไตย และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

**ด้านครู** หมายถึง คุณลักษณะของครูที่แสดงออกถึงความรักความรับผิดชอบ ความสนใจในการจัดการเรียนการสอน ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความทุ่มเทเสียสละ ความมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม มีเหตุผล มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ความสนใจใฝ่เรียนรู้อุ และทันต่อเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลง และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

**ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา** หมายถึง ขั้นตอนและวิธีการที่สถานศึกษาดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ใน 7 เรื่องต่อไปนี้

**การบริหารสถานศึกษา** หมายถึง ยุทธวิธีที่ทำให้สถานศึกษาดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาให้สามารถบรรลุการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา

**การพัฒนางานและระบบงาน** หมายถึง กระบวนการทำงานที่ต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการวางแผน (plan) การลงมือปฏิบัติงาน (do) ตามแผนงานที่วางไว้ การตรวจสอบประเมินผล (check) ขณะปฏิบัติงาน หรือ เมื่องานสิ้นสุด แก้ไขปรับปรุง (act) การปฏิบัติงานต่อไป จนบรรลุเป้าหมาย

**การพัฒนาระบบสารสนเทศ** หมายถึง สภาพการจัดระบบการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งมีกระบวนการวางแผนและออกแบบการจัดเก็บที่เหมาะสม การปฏิบัติงานตามระบบสารสนเทศ การกำกับติดตามประเมินผลระบบสารสนเทศของสถานศึกษา

**การบริหารงานวิชาการ** หมายถึง กระบวนการสร้างสถานการณ์อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่พึงประสงค์ โดยมีเป้าหมายหลักที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ และการวางแผนนิเทศกำกับและติดตามการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องสม่ำเสมอตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อยุติความก้าวหน้างานที่ทำไปแล้วและช่วยกันพัฒนางานที่จะทำต่อไป

**การบริหารงบประมาณ** หมายถึง กระบวนการใช้งบประมาณด้านการเงินและพัสดุให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความคุ้มค่า ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม เกิดประสิทธิภาพและความเสมอภาคของการจัดสรรงบประมาณ

**การติดต่อสื่อสาร** หมายถึง กระบวนการติดต่อสื่อสาร ประสานงานด้วยวิธีการต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ตรงกันและเป็นปัจจุบัน และการสื่อสารเชิงบวกที่เสริมสร้างพลังร่วมในการทำงาน และกระตุ้นให้มีการเรียนรู้ตลอดเวลา

**การทำงานเป็นทีม** หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วย การมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การวางแผนร่วมกัน การแสดงความคิดเห็นร่วมกัน การร่วมมือกันแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น การมีกระบวนการทำงานและ

การตัดสินใจที่ถูกต้อง การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การทบทวนผลงานและวิธีการทำงานอยู่เสมอ การสนับสนุนและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษابرลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

**ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียน

**ด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** หมายถึง การให้ความร่วมมือของหน่วยงานบุคคล และชุมชนที่มีต่อสถานศึกษา

## วิธีการวิจัย

**ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย**  
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ที่มีนักเรียนจำนวนไม่เกิน 300 คน ที่ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษายานนอกรอบสอง ระหว่างปีการศึกษา 2549-2551 จำนวน 137 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ที่มีนักเรียนจำนวนไม่เกิน 300 คน ที่ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษายานนอกรอบสอง ระหว่างปีการศึกษา 2549 – 2551 จำนวน 102 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 102 คน และครู จำนวน 102 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 204 คน

**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพการศึกษายานนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานศึกษา 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพการศึกษายานนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) แบบบันทึกผลการประเมินคุณภาพ



การศึกษาภายนอก ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .984

**การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 102 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 204 ฉบับ และได้ติดตามการรับ-ส่งแบบสอบถามทั้งทางโทรศัพท์ ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และทางระบบ e-office ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยให้ส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 204 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่ หาค่าความถี่และร้อยละของข้อมูล สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานศึกษา หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกและผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกและผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้น แบบปกติ ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก

### สรุปผลการวิจัย

#### 1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานศึกษา

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูร้อยละ 66.7 ดำรงตำแหน่งอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวนไม่เกิน 120 คน และร้อยละ 33.3 ดำรงตำแหน่งอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวน 121-300 คน ทั้งนี้ ผู้บริหาร ร้อยละ 62.7 มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10 ปีขึ้นไป และ ร้อยละ 80.4 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ส่วนครู ร้อยละ 94.1 มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10 ปีขึ้นไป และ ร้อยละ 74.5 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี

#### 2. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก

1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ด้านผู้บริหาร ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ด้านผู้บริหาร รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดมี 4 รายการ ได้แก่ มีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ อุทิศเวลาการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน นอกจากนี้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านครู รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีความสามารถในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา มีปัจจัยย่อย ได้แก่ การบริหารสถานศึกษา การพัฒนางานและระบบงาน การพัฒนาระบบสารสนเทศ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การติดต่อสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม ทั้งในภาพรวม แต่ละปัจจัยย่อย และแต่ละรายการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดคือ สถานศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นตัวแทนจากชุมชนอย่างแท้จริง ด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร ทั้งในภาพรวม รายด้านและรายมาตรฐานมีคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ คือผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

มีวิจารณ์ญาน มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และ มีวิสัยทัศน์

### 3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผล ต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกและ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายนอก ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านกระบวนการในการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กัน ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัย ที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านกระบวนการในการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายนอก

### 4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผล การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายนอก ได้แก่ ด้านการได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับผล การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายนอกได้ร้อยละ 7.0 ( $R^2 = .070$ ) ซึ่ง สามารถสร้างสมการการถดถอยระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ได้แก่ ด้าน การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ( $X_5$ ) กับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ในรูปคะแนนดิบ ( $\hat{Y}$ ) และคะแนนมาตรฐาน ( $\hat{Z}$ ) ได้ดังนี้

$$(1) \hat{Y} = 3.161 + .142 (X_5)$$

$$(2) \hat{Z} = 3.161 + .385 (Z_5)$$

### อภิปรายผล

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายนอก และ ผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายนอก พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผล การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการได้รับการ สนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในภาพรวมและ รายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้อง กับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านผู้เรียน ทั้งในภาพรวม และรายด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ขนาดเล็ก มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการ ร่วมแรงร่วมใจกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีคุณภาพ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 6 มาตรา 47-51 ที่ให้สถานศึกษามีระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับ การประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในทุกระย 5 ปี และเมื่อพิจารณาจากประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ของผู้บริหารและครู พบว่า ผู้บริหาร ร้อยละ 62.7 และ ครู ร้อยละ 94.10 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในตำแหน่ง 10 ปีขึ้นไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา สถานศึกษาได้มีการพัฒนาคุณภาพและ ประสิทธิภาพทั้งด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านกระบวนการ ดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และ ทั้งนี้โรงเรียนขนาดเล็กมีกระบวนการดำเนินงานระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่าง จริงจัง ทำให้ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ

สมถวิล กำแหงมิตร (2546) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แกนนำประกันคุณภาพการศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนแกนนำประกันคุณภาพการศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนที่ได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีระดับการปฏิบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ด้านผู้บริหาร พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านครู และด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 6 มาตรา 47 - 51 กำหนดให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 หมวด 2 มาตรา 33 - 39 ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมทั้งกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 ให้ใช้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่ในการนำแนวทางดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติจริง ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญวดี เจริญจำรูญ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ หมูคำ (2547) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรศักดิ์ ไตรคำ (2549) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร พบว่า ปัจจัยในการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร ปัจจัยด้านคน ด้านระบบและด้านการจัดการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ Harper (1999) ที่ศึกษาบทบาทของการทำงานเป็นทีมของคณะกรรมการในการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสองแห่งในมลรัฐอิลลินอยซ์ พบว่า ผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการประสานการทำงานระหว่างคณะทำงาน โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มจัดโครงสร้างและส่งเสริมความร่วมมือในการทำงาน และเมื่อพิจารณาจุดมิกการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.4 จบการศึกษาระดับปริญญาโท แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารในฐานะผู้นำของสถานศึกษา มีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้นจากระดับปริญญาตรี อีกทั้งผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ อุทิศเวลาการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน จึงน่าจะส่งผลในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นด้วยเช่นกัน จากเหตุผลดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหาร



สถานศึกษาในฐานะผู้นำ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกและผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กันทางบวก และปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกในแต่ละด้านกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก มีความสัมพันธ์กันน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอก ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 47 – 51 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดว่าสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นกระบวนการประกอบด้วย การจัดทำระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2545) ทั้งนี้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้ปกครองและชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา จะมีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายนอกและการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก พบว่า ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพียงปัจจัยเดียวที่สามารถพยากรณ์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายนอกของสถานศึกษาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยมีค่าอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 7.0 ดังสมการ  $\hat{Y} = 3.161 + .142 (X_5)$  และ  $\hat{Z} = 3.161 + .385 (Z_5)$  ซึ่งสอดคล้องกับ ชาญวุฒิ เจริญจรรย์ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทราปราการ พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถกำหนดความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาได้ และมานะ พงชนะแก้ว (2549) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาที่สำคัญ คือ สถานศึกษา ควรมีการประสานติดต่อดึงดูดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพ ตั้งแต่ระดับบุคลากร หน่วยงาน ผู้ปกครอง และชุมชน จากที่กล่าวมาจึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการจัดการศึกษา ในปัจจุบัน สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสและให้ความสำคัญกับผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม และให้การสนับสนุนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จึงจะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันอย่างยิ่งยวดในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

#### ข้อเสนอแนะ

##### ข้อเสนอแนะในการผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษา ควรจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น และขอความร่วมมือในด้านทรัพยากรต่าง ๆ จากผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา พร้อมทั้งให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้

สถานศึกษาควรบริหารจัดการงบประมาณจากทั้งภาครัฐ และการบริจาคเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอ

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินการงาน การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และภายนอก สถานศึกษา ตามหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม ในการทำงานเป็นทีม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้าง แรงจูงใจให้ครูปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในและภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน

3. ครู ควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ ในการนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างสรรค์ความรู้ควบคู่ การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ อีกทั้งควรได้รับการนิเทศ กำกับ ติดตาม รวมทั้งการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้นำความรู้มาประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในและภายนอกได้อย่างเต็มความสามารถ

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมี การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ภายในสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตาม ระยะเวลาที่กำหนด และสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้ สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่าง มีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดทำเป็นระบบข้อมูลสารสนเทศ ไปใช้ในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมิน คุณภาพภายนอก

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยกับสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ในระดับที่แตกต่างกัน หรือสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรอง มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ว่ามีปัจจัยหรือการปฏิบัติเป็นอย่างไร มีมาตรฐานใด ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก

2. ควรมีการวิจัยในลักษณะนี้ โดยการตัดหรือ รวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น การมีส่วนร่วมของ ชุมชนกับการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา

### บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- ชาญวุฒิ เจริญจำรูญ. 2548. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ทัศนีย์ หมู่คำ. 2547. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- นิกร ศรีสุพัฒน์. 2550. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุตรธานี เขต 3. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บุญลือ ฤกษ์ชัย. 2546. **การบริหารระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พรทิพย์ ยอดดวง. 2549. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มานะ พงษ์แก้ว. 2549. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

วีรศักดิ์ ไตรคำ. 2549. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สมถวิล กำแพงมิตร. 2546. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนแกนนำ ประกันคุณภาพการศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร.

สมาน เพชรนา. 2549. **การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 (2551) **คู่มือการนิเทศ ติดตาม และตรวจสอบการจัดการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2551**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1.

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ. 2545. **เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวการดำเนินงาน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549. (ร่าง) **บทสรุปสำหรับผู้บริหารผลสะท้อน จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก (พ.ศ. 2544-2548)**. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ครบ 60 ปี วันที่ 3-4 พฤศจิกายน 2549 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี

สุชาย จินะเสนา. 2548. **การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากฎเกิต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกฎเกิต.

อรอนงค์ ไรจน์วรวิช. 2546. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประเมินตนเองของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.

Harper, John Raymond. 1999. **The role of teams in quality assurance and improvement Planning in two Illinois middle schools**. Illinois State University.